

Liite 5. Lapsen oikeuksien sopimuksen yleisperiaatteet

Onko ehdotuksella vaikutuksia LAPSEN OIKEUKSIEN SOPIMUKSEN 4:n YLEISPERIAATEESEEN:

- Lapsen edun ensisijaisuus (3. artikla)
- Syrjimättömyys (2. artikla)
- Lapsen oikeus elämään, henkiinjäämiseen ja kehittymiseen (6. artikla)
- Lapsen oikeus tulla kuulluksi (12. artikla)

Onko vaikutuksia lasten oikeuksien sopimukseen?

Arvioidaan vaikutuksia Lapsen oikeuksien näkökulmista, tarvitaanko ennako-
arviointia ja millaisiin asioihin arvioinnissa tulisi keskittyä

LAPSEN EDUN ENSISIJAISUUS (3. artikla)

- ✓ Lapsen edulla tarkoitetaan lapsen oikeuksien sopimuksessa turvattujen oikeuksien mahdollisimman täysmääräistä toteutumista
- ✓ Lapsen etua ei voida katsoa arvioiduksi, mikäli lasta ei ole kuultu tai hänen näkemyksiään ole otettu asianmukaisesti huomioon
- ✓ Lapsen etu on huomioitava kaikissa toimissa, jotka koskevat lapsia
- ✓ Lapsen edun ensisijaisuus - lapsen edulla on korkeampi prioriteetti eikä se ole vain yksi monista huomioon otettavista seikoista
- ✓ Lapsen vaikuttavia päätöksiä tehtäessä on arvioitava päätöksen mahdollisia myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia kyseiseen lapseen
- ✓ Päätöksentekijän on voitava osoittaa, että lapsen etua on arvioitu ja se on otettu huomioon ensisijaisena ratkaisuperusteena

SYRJIMÄTTÖMYYS (2. artikla)

- ✓ Kaikille lapsille tulee taata samat oikeudet heidän ominaisuuksistaan ja huoltajiensa ominaisuuksista riippumatta
- ✓ Syrjimättömyys ei ole vain passiivinen kielto, vaan se edellyttää myös aktiivisia toimia
- ✓ Valtioiden edellytetään aktiivisesti pyrkivän myös tunnistamaan sellaiset lapsiryhmät, joiden oikeuksien tunnustaminen ja toteuttaminen voi vaatia erityisiä toimenpiteitä
- ✓ Syrjimättömyys ei tarkoita samanlaista kohtelua kaikille, vaan erilainen kohtelu on joskus sallittua ja tarpeellista syrjinnän vähentämiseksi

LAPSEN OIKEUS ELÄMÄÄN, HENKIINJÄÄMISEEN JA KEHITYMISEEN (6. artikla)

- ✓ Kehitys on kokonaisvaltainen käsite, johon sisältyy lapsen ruumiillinen, henkinen, hengellinen, moraalinen, psykologinen ja sosiaalinen kehitys
- ✓ Suojaaminen kaikelta lasta vahingoittavalta toiminnalta: väkivallalta, välinpitämättömältä kohtelulta ja hyväksikäytöltä
- ✓ Lapsen oikeus lepoon ja vapaa-aikaan, hänen ikänsä mukaiseen leikkimiseen ja virkistystoimintaan sekä vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin

LAPSEN OIKEUS TULLA KUULLUKSI (12. artikla)

- ✓ Yleinen osallisuus ja osallisuus omassa asiassa
- ✓ Lapsella joka kykenee muodostamaan näkemyksensä oltava mahdollisuus vapaasti ilmaista mielipiteensä kaikissa heitä koskevissa asioissa – tähän ei ikärajaa!
- ✓ Lapsen näkemykset otettava huomioon iän ja kehitystason mukaisesti
- ✓ Ei tarkoita, että lapsella olisi päätäntävalta taikka vastuuta!
- ✓ Lapsella ei pakkoa/velvollisuutta käyttää tätä oikeutta